

vel etiam coloratum possidendi titulum tribui posse, ipsosque alienigenas illarum profusus usu, & commodo carere, nec Cancellaria Apostolica regulas, seu Constitutiones de annali, & triennali possessoribus etiam propter quantumvis diuturnam continuatam possessionis tollerantiam, aut quodcumque aliud jus, vel beneficium ullo tempore illis suffragari, sed beneficia hujusmodi, ut prius vacare, & quae ex illis tempore dispositionis Apostolicae dictis alienigenis factae eidem dispositioni reservata, seu affecta fuerint, sub eadem reservatione, seu affectione remanere, & illa, quam etiam omnia alia non reservata neque affecta, de quibus a dicta Sede, vel illius Legatis, seu Nunciis, aut aliis jus, & facultatem conferendi a dicta Sede, ut praefertur habentibus in hujusmodi alienigenas quodcumque dispositum fuerit, ad novam Romani, Pontificis pro tempore existentis dispositionem dumtaxat pertinere, ab Ordinariis vero, & aliis inferioribus collatoribus, cessantibus reservationibus, seu affectionibus Apostolicis, ipsidem alienigenis pro tempore collata, ac etiam ea, quae de jure patronatus hujusmodi fuerint, si contingat ad illa quomquam contra praesentis statuti formam praesentari, devolutioni ad Sedem praedictam immediate eo ipso subiacere, Illaque omnia ab alienigenis dicti Regni, & Sede praedicta dumtaxat impetrari posse, nec jus ullum ad resignantes, seu cedentes, etiam in possessione, etiam diutina remanserint, & resignationes, seu cessiones hujusmodi publicata non fuerint, redire, vel penes eos remanere.

§.8. Impetraciones vero, ac Motu proprio concessiones, quae de eisdem beneficiis pro tempore fieri, quibuscumque derogationibus fuerint suffulta, nunquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus, vel implicitis comprehendendi, sed specialiter, & expresse ob non servatam praesentis statuti formam, cum declaratione nominum, & cognominum ipsorum alienigenarum, dispositive, & non conditionaliter, nec per equipollens omnino fieri debere, eisdemque praesentibus literis per quascumque alias literas Apostolicas, etiam quasvis generales, vel speciales, etiam derogatorias derogatorias, aliasque efficaciores, & insolitas clausulas, & irritantia, & alia decreta sub quibuscumque verborum formis concepta, in se continentes, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi earundem praesentium tenor de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, insertus, ac urgens, & sufficiens causa expressa, ac per trinas distinctas in forma Brevis literas earundem praesentium tenorem continentes, tribus distinctis vicibus, cum unius mensis intervallo, Ordinibus trium statuum Regni Valentiae prius legitime intimata, & insinuata, ac derogationes ipse Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, Consistorialiter, & de S.R.E. Cardinalium pro tempore existentium consilio factae fuerint, & Or-

Etiamsi si clausula derogatoria &c. in eorum impetrationibus edessent &c.

dinum trium statuum Regni Valentiae hujusmodi ad hoc expressus accesserit assensus, appareatque Rom. Pont. illis expresse derogare voluisse, & aliter factas derogationes nemini suffragari, & clausulam implicitae derogationis, videlicet, quod eorum, vel earum, seu praesentium tenores latissime extendi, & eadem praesentes, ac desuper conficienda litterae, earumque tenores habeantur pro expressis, seu in toto, vel parte exprimi possint in quibusvis supplicationibus, concessionibus, gratiis, & literis, a Nobis, & Successoribus nostris, pro tempore emanatis, appositam, nihil penitus operari, nec in literis Apostolicis desuper conficiendis quicquam, ultra quod in supplicationibus, concessionibus, & gratiis hujusmodi specificae fuerit expressum, narrari posse, nec quemquam ad parendum literis derogatoriis hujusmodi, & decretis super illis processibus, ac eorum executoribus, & subexecutoribus, illorumque mandatis, & monitionibus minime teneri, sed illis firmiter resistere, & literarum earundem executionem omnino impedire, nec ratione resistitiae hujusmodi aliquibus censuris, vel poenis Ecclesiasticis, seu pecuniariis, per eosdem executores, & subexecutores innodari. Necnon eadem praesentes literas, etiam eo quod cause, propter quas emanarunt, coram locorum Ordinariis, etiam tamquam a Sede praedicta delegatis, vel alias quomodolibet examinatae, justificatae, verificatae, purificatae, & approbatae, ipsique Ordinarii, & alii inferiores collatores, ac patroni, & alienigenae, necnon quicumque interesse habentes ad id legitime vocati non fuerint, neque praemissis consenserint, seu etiam enormis & enormissima lationis, vel alio quocumque praetextu, aut ex quavis alia causa quantumvis legitima, urgenti, & juridica de subreptionis, & obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, seu adversus eas quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari posse, nec sub quibusvis similibus, vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, a Nobis, vel quibuscumque aliis Romanis Pontificibus, ac dicta Sede, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus pro tempore emanatis comprehendendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum, & cum, in quo antea quomodolibet erant, statum, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub Data posteriori per Ordines trium statuum Regni Valentiae hujusmodi eligenda, concessas, validasque, & efficaces fore, & esse, ac vim validi, & efficacis contractus, inter Nos, & dictam Sedem ex una, ac Ordines trium statuum Regni Valentiae hujusmodi ex altera partibus rite, & recte initi, stipulati, ac etiam utrimque jurati habere, & perpetuo obtinere,

neri, suosque plenarios, & integros effectus fortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§.9. Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quavis causa, & instantia iudicari, ac definiti debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis causarum Curiae Camerae Apostolicae generali Auditori, & Archidiacono Ecclesiae Valentiae, ac Abbati Monasterii Beatae Mariae Valisignae, Cisterciensis Ordinis, Valentini. Dioc. per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes literas, & in eis contenta quaecumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte indigenarum praedictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes literas, & in eis contenta hujusmodi, ob omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ipsosque indigenas illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel quempiam ex illis desuper quomodolibet indebite molestari, Contradictores quoscumque, & rebelles, per sententias, censuras, & poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausula derogatorie.

§.10. Non obstantibus praemissis, ac pie mem. Bonifacii Papae VIII., etiam Praedecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, & illis ultra unam diem a fine suae Dioec. ad iudicium evocetur, seu ne Judices a Sede praedicta deputati extra Civitatem, & Dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alii vires suas committere audeant, seu praesumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, necnon quatenus opus sit, nostra de non tollendo jure quaesito, aliisque Apostolicis, ac in provincialibus, synodalibus, & universalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Ecclesiarum, in quibus beneficia hujusmodi fuerint, ac Regnorum, Provinciarum, dominiorum, & insularum hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam quantumvis longissimo tempore observatis, ac le-

gibus, etiam municipalibus, & pragmaticis, aliisque sanctionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam super facultate beneficia praedicta ipsis alienigenis conferendi, seu de illis providendi, & alias quomodolibet disponendi, ipsosque alienigenas ad beneficia, fructus, & pensiones hujusmodi recipiendi, & admittendi, eisdem Ecclesiis, illarumque Praesulibus, & Capitulis, necnon, Provinciis, Dominiis, & Insulis praedictis, eorumque Communitatibus, Universitatibus, hominibus, incolis, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam vim validi, & efficacis contractus, seu statuti perpetui, vel legis habentibus, & inducentibus, per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, seu etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, seu aliorum Principum instantiam, vel eorum contemplatione, & intuitu, in genere, vel in specie, aut alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus, & pluries concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§.11. Ceterum, ut statutum, ordinatio, & alia praemissa, ac eadem praesentes literae ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam praetendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma, & illibata permanent, volumus, ut eadem praesentes literae in Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariae Apostolicae valvis, & acie Campi Florae per aliquem ex Curforibus nostris affixae, copia illarum ibidem dimissa, ab eadem die omnes, & singulos perinde afficiant, & ardeant, ac si illis ipsis fuissent personaliter intimatae.

§.12. Quodque earum exemplis, etiam impressis &c.

§.13. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Non. Septembris Pont. nostri Anno III.

Forma & effectus publicationis hujus Constitutionis.

Fides exemplorum. Sanctio postal. D.P. An.III. 5. Septembr.

Ex Regest. in
Secret. Bre-
vijum.

Ampliatio Collegii Clericorum Camerae ad numerum duodenarium.

SIXTUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Sic humani plerumque fallit incertitudo
Judicii, dum futuris eventibus certam
normam praefigere nititur, ut quae utilia ab
initio videbantur, temporis successu, ines-
ficacia dignoscantur; unde Romanus Ponti-
fex singula quoque mature perpendens, se-
pius a Praedecessoribus suis constituta, ratio-
nabilibus suadentibus causis, in melius re-
format moderamine certo, prout, rerum,
& temporum qualitate pensata, in Domino
conspicit salubriter expedire.

Pius V. nu-
merum Cle-
ricorum Ca-
merae auxit
ad duodena-
rium.

§. 1. Sane cum felic. recor. Pius Papa V.
Praedecessor noster attendens Collegium
Clericorum Camerae Apostolicae negotiis
pertransandis, litibusque dirimendis Prae-
sidentium, quod antea a pia memoria Eu-
genio Papa IV. etiam Praedecessore nostro
ad septenarium numerum redactum fuerat,
adeo arctatum, & angustatum fuerat, ut si-
qui Clericorum praedicti, vel adversa vale-
tudine laborarent, aut aliis dictae Sedis in-
gruentibus occupationibus distracti, seu quo-
piam simili impedimento detenti forent;
reliqui Clerici imminetia pertractare nego-
tia, & muneri suo competenter satisfacere
minime valerent: Idem Pius Praedecessor
his, & aliis rationabilibus causis adduc-
tus, uno Clericatus officio, quod tunc per
obitum Julii Sauli olim dictae Camerae Cle-
rici vacabat, suppresso, & extincto, ejus lo-
co de Fratrum suorum, de quorum numero
tunc eramus, consilio, sex alia similia offi-
cia perpetuo crexit, & constituit, qui cum
aliis sex, tunc supersubstitibus Clericis con-
juncti, numerum duodenarium adimplerent,
assignato dictis novis Clericis reddito an-
nuo novem millium scutorum auri in auro
ex pecuniis Thesaurariae Provinciae Roman-
diolae, ejusque Cancellariae, necnon proven-
tuum maleficiorum, tractarum frumenti,
augmenti salis, & aliorum subsidiorum, &
reddituum dictae Provinciae exigendo.

Postea redu-
xit ad dena-
rium.

§. 2. Et deinde idem Pius Praedecessor,
novis emergentibus causis, alia in eundo con-
silia, Collegium praedictum, de duodenario,
duobus officiis Clericorum tunc vacantibus
suppressis, ad denarium numerum reduxit,
fructusque, & emolumenta duorum Cleri-
catuum sic suppressorum pro rata eis obv-
niente dictae Camerae perpetuo applicavit.

Gregor. XIII.
eum pius ad
octo redaxif-
set, denario
numero post-
modum resti-
tuit.

§. 3. Successive vero rec. me. Grego-
rius Papa XIII. Praedecessor noster nonnul-
lis de causis adductis de numero Clerico-
rum hujusmodi reducendo consilium susce-
pit: Quare uno per bon. mem. Hieronymi
Episcopi Gadicens., & altero ex officiis praedictis
per quon. Francisci Bandovini obitus
tunc vacantibus, illa sic vacantia perpetuo
extinxit, & suppressit, fructusque, & emo-
lumenta eidem suppressis officiis assignata,
ad summam trium millium, & octingentorum
scutorum auri in auro taxata ab eodem

Collegio separavit, & Camerae ipsi applica-
vit: denique aliud officium hujusmodi per
obitum bo. me. Hieronymi Episcopi Mace-
raten. postmodum vacans iterum occasio-
nem dedit eidem Gregorio Praedecessori de
Collegii praedicti statu, & numero alia cogi-
tandi, ideoque officium sic vacans praedi-
ctum pariter extinxit, & abolevit, illius au-
tem loco tria Clericorum hujusmodi officia
pariter crexit, & instituit, ceterisque tunc
existentibus Clericis addens dictum Colle-
gium denario numero de cetero constare
decrevit, summamque trium millium, &
octingentorum scutorum praedictam ab e-
odem Collegio, ut praefertur, separatam, &
Camerae hujusmodi applicatam de novo a
dicta Camera separavit, & segregavit, una
cum fructuum, & emolumentorum ultimo
extincti officii supra dicti, integra portione
eidem Collegio pro dictis tribus officiis de
novo auctis restituit, & applicavit, prout
in diversis Pii, & Gregorii Praedecessorum
litteris, & cedulis Motu proprio sub signis
quarum solam signaturam iidem Pius, &
Gregorius Praedecessores sufficere volue-
runt, latius continetur.

Quae causa
Sixto fuerit
cogitandi de
augendo hu-
jusmodi nu-
mero ad duo-
denarium.

§. 4. Sed ea est humanarum rerum con-
ditio, ut nihil adeo constans sit, atque per-
petuum, quod non temporis subiaceat, &
nascentibus casibus immutetur. Hinc Nos
postquam, Divina favente Clementia ad
Summi Apostolatus Apicem assumpti fu-
imus, ex urgentibus rationabilibus causis ani-
mum nostrum moventibus, ipsius Pii Prae-
decessoris exemplo innitentes, in eam
venimus sententiam, ut Collegium praedi-
ctum ad duodenarium numerum restitui
quam maxime expediret, ob idque primis
Pontificatus nostri temporibus, Collegium
praedictum ad numerum undecim Clerico-
rum ampliantes, undecimum officium hu-
jusmodi Ven. fratri Annibali Episcopo Fa-
ventin. per alias litteras Nostras concessi-
mus, & assignavimus. Porro Cameraria-
tus S. R. E. per obitum bon. mem. Philippi
Sancti Eustachii Diaconi Cardinalis olim
ejusdem S. R. E. Camerarii apud Sedem Apo-
stolicam defuncti vacans ansum Nobis praebuit,
cogitationem praedictam ad effectum
perducendi, tot ex redditibus dicti Came-
rariatus separando, quot pro congrua duo-
decim Clerici sustentatione absque Sedis
Apostolicae jactura sufficerent competenter.

Quod cogita-
rat exequitur.

§. 5. Quamobrem, habita super his de-
liberatione matura, Collegium supra dictum
ad duodenarium numerum ab eodem Pio
Praedecessore praefinitum restituendum du-
ximus. Porro litterarum, & cedularum
praedictarum omnium tenores, acsi de ver-
bo ad verbum inserti forent, pro expressis
habentes, ac reductionem, & suppressionem,
necnon ampliationem praedictas per
Pium, & Gregorium Praedecessores, ut praefertur,
factas, & alia quaevis effectum praesentium
impedientia penitus tollentes, &
abrogantes, Motu proprio, & ex certa no-
stra scientia, ac de Apostolicae potestatis plen-
itudine, Collegium praedictum ad duo-
denarium numerum praedictum auctoritate

Apo-

CL.

Clausula ad
firmitatem.

Derogatio
contrarium.

Dat. die 5.
Septem. 1587
An. III.

Apostolica tenore praesentium perpetuo re-
stitimus, & ampliamus pro duodecim Cle-
ricis, ita quod novus, ut praefertur deputan-
dus, & propediem adscribendus Clericus
una cum nunc existentibus decem Clericis
antiquis unum corpus, & Collegium inte-
grum ex omni parte aequali, & inseparabile
efficiant, & constituant, ex redditibus ve-
ro, & emolumentis Camerariatus praedicti
summam duorum millium, & ducentorum
scutorum monetae Julii decem pro quolibet
scuto computatis perpetuo separantes,
& segregantes, eandem summam sic sepa-
ratam, & segregatam eidem Clerico nomi-
nando praedicto, concedimus, & assigna-
mus: Ita quod liceat eidem Collegio reddi-
tus, & emolumenta praedicta e manibus De-
putarii Camerariatus hujusmodi per Nos
deputati, vel deputandi percipere, exigere,
& levare, ac in communi massa ipsius Col-
legii ponere, una cum aliis eorum emolu-
mentis inter ipsos undecim Clericos parti-
cipian. dividere, ac in suos usus, & utilita-
tem convertere, cujusvis licentia desuper
minime requisita.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices
Ordinarios, & Delegatos, & ejusdem S. R. E.
Cardinales, ac Causarum Palatii Apostolici
Auditores in quacumque causa, & instantia,
sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter
judicandi, & interpretandi facultate, & au-
thoritate judicari, ac diffiniri debere, nec-
non irritum, & inane quicquid secus super
his a quoquam, quavis auctoritate scienter,
vel ignoranter contigerit attentari, decer-
nimus.

§. 7. Non obstant. eorumdem Eugenii
& Pii, ac Gregorii aliorumque Rom. Pont.
Praedecessorum nostrorum decretis, statu-
tis, Constitutionibus, & ordinationibus, ac
regulis Cancellariae, & de non tollendo Jure
quasito, Juramento, confirmatione Apo-
stolica, vel quavis firmitate alia roboratis
statutis, & consuetudinibus, privilegiis quo-
que, Indultis, & litteris Apostolicis generali-
bus, vel specialibus Collegio, & Clericis su-
pra dictis, etiam ex causa onerosa, & interven-
nien. quacumque pecuniarum quantitate,
etiam rationabili, ac per modum statuti per-
petui, etiam solemniter initi, & stipulari
contractus, ac cum quibusvis etiam deroga-
toriiis, aliisque fortioribus, efficacioribus,
& insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis
decretis concessis, confirmatis, & innova-
tis. Quibus omnibus etiam si de illis specia-
lis, & expressa mentio habenda esset, illo-
rum omnium tenores praesentibus pro ex-
pressis habentes, illis alias in suo robore
permanfuris, hac vice dumtaxat specialiter,
& expresse derogamus, ceterisque contra-
riis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum
sub Annulo Piscatoris die 5. Septembris
1587. Pontificatus nostri Anno III.

Bull. Rom. Tom. IV. Par. IV.

Quod Franciscus Medices Magnus Dux He-
truriae, & Magnus Magister Militiae Or-
dinis S. Stephani, erigere valeat in Com-
mendas dictae Militiae, Hospitalia per lai-
cos regi solita, ad hospitalitatem institu-
ta, in Hetruria existentia, de quibus Se-
des Apostolica disponere non consuevit.

Instituta fuit haec Militia a Cosmo Francisci
Patre, ut videre est in Pii IV. Consti-
tut. LXX. His quae. T. IV. P. II. fol. 138.

**SIXTUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI**

*Dilecto filio Nobili viro Francisco Medices,
Magno Hetruriae Duci. Dilecte fili Nobilis
Vir, salutem, & Apostolicam benedictio-
nem.*

Proclara devotionis sinceritas, & eximia
fidei constantia, quae tibi divinitus con-
cessa, ex tuorum progenitorum quasi here-
ditate videntur accepta, quibusque in nostro,
& Apostolicae Sedis conspectu, de qua con-
tinuo, ut obedientiae filius benemereri non
cessas, fulgere dignoscis, Nos supra mo-
dum invitant, suaviterque alliciunt, ut vo-
tis tuis, quae, ut Christianum Principem,
debet, Religionis propagationi, ac fidei Ca-
tholicae defensionem aspirare conspiciamus,
gaudenter annuamus, eaque favoribus op-
portunis libentissime prosequamur.

Enunciatio
Laudum Ma-
gno Ducis E-
truriae.

§. 1. Sane pro parte tua Nobis nuper ex-
positum fuit, quod cum in diversis tuae di-
tioni subjectis Civitatibus, Terris, Oppidis,
& locis, quamplurima Hospitalia per laicos
regi, gubernari, & administrari solita, quae
de jure patronatus tuo, & seu Magistratum,
Communitatum, Universitatum, & homi-
num, Civitatum, Terrarum, Oppidorum,
& locorum praedictorum, seu etiam laico-
rum, ex fundatione, vel donatione, aut alias
existunt, in quibus tum ob locorum distan-
tiam, seu incommoditatem, tum etiam ob
illorum fructuum tenuitatem, parum aut ni-
hil hospitalitatis servatur, illorumque fru-
ctus in prophanos, & illicitos usus converti
solent, diversaque interdum in illis patran-
tur scelera: Unde si in dictis Hospitalibus, &
eorum Ecclesiis, de dictorum laicorum pa-
tronorum consensu unum, vel duo, aut plu-
ra ex eis insimul perpetuo uniendo, & incor-
porando, seu etiam supprimendo, tot quot
volueris, Praeceptorum Militiae S. Stephani,
cujus tu Magnus Magister existis, ad instar
aliam dictae Militiae Praeceptoriarum eri-
gerentur, & instituerentur, eorumdemque
Hospitalium fructus, redditus, & proven-
tus, servata hospitalitate, & aliis supporta-
tis oneribus, remanentes dictis Praecepto-
riis, sic erigendis, & instituendis, etiam
perpetuo applicarentur, ex hoc profecto cis-
dem Militibus de congrua subventionem pro-
videretur, ipsaque Hospitalia melius, ac
decentius gubernarentur. Quare Nobis hu-
milter supplicare fecisti, quatenus tibi Ho-
spitalia praedicta insimul, ut praefertur, unien-

Qui quod hinc
Pontificem in-
stat pro lren-
tia erigendi
in j. commen-
das Ordinis
Sancti Stepha-
ni Hospitalia,
de quibus in
rubr.

X x

di,

di, & incorporandi, seu etiam supprimendi, & in illis, vel eorum Ecclesiis, tot, quot volueris, Præceptorias dictæ Militiæ, ut præfertur, eligendi, & instituendi, eorumdemque Hospitalium fructus eisdem Præceptoris applicandi, licentiam, & facultatem concedere, ac alias in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignemur.

§. 2. Nos ipsius Militiæ, quæ a claræ memoriæ Cosmo Medices, dum vixit, Magno Etruriæ Duce progenitore tuo, ad Maris Mediterranei incurfibus infidelium infestati custodiam, & defensionem instituta fuit, incrementum paternis exoptantes affectibus, ac attendentes, quod illius Milites tamquam indefessi Jesu Christi athleta pro fide Catholica, etiam vitæ, ac salutis incolumitati non parcentes, dictæ Militiæ tremibus per maria undique discurrunt, ac publicæ quieti invigilantes, piratarum, sive maritimarum latruncolorum infidiis, & fraudibus occurrere, ac Christianidelium, tum bona tum corpora, & animas ab illis tutari atque defendere non cessant: Hujusmodi supplicationibus inclinati, tibi, ut omnia, & singula prædicta Hospitalia, & eorum Ecclesias ad hospitalitatem servandam, non autem pro infirmis recipiendis instituta, & de quibus per Sedem Apostolicam disponi non consuevit, quæ de jure patronatus tuo, & seu dictorum Magistratum, Communitatum, Universitatum, & Hominum, seu etiam aliorum laicorum præfatorum, ut præfertur, sunt, de illorum patronorum laicorum consensu, si vero de jure patronatus dictorum Magistratum, Communitatum, vel Universitatum, & hominum prædictorum fuerint, etiam absque illorum consensu, ac etiam Ordinarii loci, vel cujusvis alterius licentia minime requisita, perpetuo unire, annectere, & incorporare, seu aliqua ex eis supprimere, ac in eisdem hospitalibus, & eorum Ecclesiis, ut præfertur, unitis, annexis, & incorporatis tot, quot volueris, & prout tibi melius videbitur, & placuerit, Præceptorias Militiæ hujusmodi, ad instar aliarum dictæ Militiæ Præceptoriarum per illius Milites obtineri solitarum, quæ per te, & pro tempore existentem dictæ Militiæ Magnum Magistrum, ad præsentationem illorum patronorum, vel de illorum consensu concedi, & assignari debeant, etiam perpetuo erigere, & instituire, eorumdemque Hospitalium fructus, redditus, & proventus (servata hospitalitate, & aliis illorum oneribus supportatis) remanentes, dictis Præceptoris sic erigendis, & instituendis, etiam perpetuo applicare, & appropriare libere, & licite possis, & valeas, plenam, & liberam, ac omnimodam Apostolica auctoritate tenore præsentium facultatem, potestatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur, tibi que desuper de speciali gratia indulgemus.

§. 3. Decernentes in eisdem præmissis, & circa ea per te faciendâ, & terminandâ, semper, & perpetuo valere, ac ab illis ullomquam tempore, quovis prætextu resili-

non posse, & quascumque concessionem in contrarium faciendas, nullius roboris, vel momenti existere. Declarantes præsentem literas de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, sed incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ fuisse, & esse. Sicque, & non aliter, per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, & definituri debere: irritum quoque, & inane, quicquid fecerit super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac dictorum Hospitalium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus: privilegiis quoque, & indulgentiis, exemptionibus, Conservatoriis, & aliis literis Apostolicis, sub quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie eisdem Hospitalibus, vel illorum Rectoribus, etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, harum serie specialiter, & expresse derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Anno Piscatoris die 11. Septembris 1587. Pontificatus nostri Anno III.

CII.
Privilegia, & Immunitates pro ædificanti-
bus, vel habitantibus in Via Felici, & in
Via Pia Almæ Urbis.

SIXTUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem post multas, & graves Pastoralis sui officii curas, hanc quoque non negligere, ut Alma Urbs Roma, in qua non sine Dei voluntate a Vicario suo Beato Petro Apostolorum Principe, sancta Sedes Apostolica, ad omnium Christianidelium commoditatem, Religionisque incrementum constituta extitit, & ad quam olim Orbis nunc etiam Christianæ Religionis caput, magnus sit concursus, non

non modo salutaribus legibus, bonisque moribus in meliorem statum reformetur, sed novis etiam viarum, vicorum, regionum, atque ædificiorum incrementis, ad Populi in dies, benedicente Domino excrescentis, & confluentium advenarum commodum assidue dilatetur. Quod dum ab initio nostri Pontificatus sedulo meditamur, simul etiam, ut ad venerandas ejusdem Urbis Basilicas, toto Orbe terrarum celebres commodius, & decentius adiri posset, atque in eis frequentius vistantibus Populi devotio augetur, præsertim veteri more sanctorum Pontificum nostrorum Prædecessorum, in Stationibus, & Pontificali-bus Capellis, nostra præsentia celebrandis per Nos renovato, vias conplures latas, & directas ad eandem Basilicas patefecimus.

§. 2. Necnon uberrimum, & copiosissimum nitidæ, & saluberrimæ aquæ fontem, quæ Felix nuncupatur, nostra sollicitudine, & ingenti impensa, & laborioso opere, magnæque industria ad superiores partes Collium ipsius Urbis, cum maximis totius populi gaudio, & applausu, ad publicam utilitatem, Deo favente, perducimus, ut cives, & incolæ ejusdem Urbis, viarum, & fontium commoditate, simul etiam aeris salubritate, atque ipsius loci eminentioris, & patentioris aménitate perfrui possint, construendisque ædibus ad commodiorem habitationem, spatia habeant latiora, ac nobilissima pars Urbis non modo sumptuosius veterum substructionum vestigiis, sed Religiosis etiam Christianæ antiquitatis monumentis insignis, novis ædificiis, & incolarum frequentia, in pristinum decus, & celebritatem, nostris potissimum temporibus restitatur.

Cupientes igitur eorumdem incolarum, & Civium, necnon Curialium, & quorumcumque Peregrinorum eo concurrentium commodis plenius consulere, eosque ad hujusmodi partem Urbis, cum omni quiete, & tranquillitate inhabitandam, novisque Domibus replendam Apostolicæ benignitatis favoribus, & gratiis invitare. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo statuimus, & ordinamus, quod quæcumque domus, & ædificia, quæ per quasvis personas, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, in via nova, Felici nuncupata, ab Ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris usque ad Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis in Monte Pincio, per Nos strata, ac directa, necnon in via Pia per Nos etiam æquata a Palatio nostro in Monte Quirinali, usque ad Ecclesiam S. Sufannæ, & in vicis prope dictas vias dirigendis pro tempore construantur, ex quocumque delicto quantumvis gravi (criminibus tamen divinæ, & humanæ Majestatis læsæ tantum exceptis) confiscari non possint, sed eorum Dominis, vel in eis jus habentibus, & successoribus suis, perinde, ac si delicta non commisissent, firma, & illæsâ remanere debeant.

§. 3. Ac propterea, quod ii qui per bien-

Clausula effra-
tratorum de-
rogatoriz.

D. P. An. III.
11. Septemb.

Hic Pontifex
pio commo-
diori aditu,
ad veneran-
das Urbis Ba-
silicas, plures
vias latas aper-
uit & stravit,
& antiquum
ritum de Ca-
pellis in eisdem
Basilicis cele-
brandis reno-
vavit.

nium continuum dictas Dòmos, seu ædificia in viis prædictis consentientia inhabitaverint, iisdem immunitatibus, & exemptionibus, quibus veri, & originarii cives Romani, de jure, vel consuetudine, vel ex privilegio, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, vel uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum eorum instar, sed pariformiter, & æque principaliter, ac absque ulla prorsus differentia uti, potiri, & gaudere, libere, & licite valeant.

§. 4. Quodque ii, qui Dòmos, seu ædificia in dictis viis constituta pro tempore habitabunt, ratione aris alieni, aut cujusvis contractus, obligationis, instrumenti etiam jurati, etiam sub Camera Apostolicæ, vel alia quavis forma, & conceptione verborum, extra tamen loca ditioni nostræ ecclesiasticæ in temporalibus subjecta, initi, & celebrati, seu contracti, quamdiu ædificia, vel Dòmos hujusmodi inhabitabunt, vigore mandati cujuscumque Judicis, Curie, vel Tribunalis, in personam, vel in rem, molestari minime possint nec debeant.

§. 5. Ac insuper privilegio fori Capitolini civibus Romanis competenti, perinde, ac si veri originarii, & indubitati cives Romani forent, in omnibus, & per omnia gaudeant, atque instar civium Romanorum, causas suas coram quocumque Judice, Tribunali, aut Curia pro tempore motas, juxta formam statutorum ejusdem Urbis novissime editorum, ac literarum Apostolicarum desuper confectarum, ad Curiam Capitolinam trahere, ac reassumi facere valeant, Motu, scientia, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo concedimus, & indulgemus.

§. 6. Demum universos, & singulos artifices, seu opifices, cujuscumque artis, Dòmos, seu ædificia hujusmodi in viis prædictis pro tempore incolentes, ab omni, & quocumque onere, seu collecta, aut gravamine per Consules ejusdem artis ratione ipsius Consulatus pro tempore impositis similiter perpetuo eximimus, & liberamus, eisque pariter indulgemus, quod nec præmissis contribuere, nec quicquam, vel minimum tali de causa persolvere teneantur. Ac tempore pestis, aut belli (quod Deus avertat) aut cujuscumque alterius sinistri, & inexcogitati casus fortuiti, ad custodias, seu excubias faciendas nequaquam sint obligati, neque ad præmissorum quippiam cogi, vel compelli possint, aut debeant, liberique, immunes, & exempti ab omnibus supradictis sint, & esse censentur.

§. 7. Decernentes omnia, & singula præmissa, valida perpetuo, & efficacia fore, suosque plenarios effectus sortiri debere, ac in singulis, quos illa concernunt, suffragari. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definituri debere, irritum quoque,

Bull. Rom. Tom. IV. Par. IV.
X x 2 & ina-

Fontemque
aque Felici
ad superiores
Colles Urbis
perduci stat.

Et modo ædi-
ficantibus, in
Via Felici, &
Via Pia con-
cedit, quod
ædificia con-
struenda, ex
quocumque
præterquam
læsæ Majesta-
tis delicto cõ-
fiscari ne-
queant.

Inhabitanti-
busque per
biennium ædi-
ficia prædicta
quocumque
Romanorum
Civium privile-
gium conce-
dit.

Habitante
ibidem pro
debitis cõtra-
ctis extra sta-
tum non mo-
lestentur.

Privilegia fori
Capitolini
gaudent.

Artifices ea-
dem ædificia
incolentes, a
Collectis per
Consulatus im-
ponendis, ac
ab onere excu-
bias tempore
pestis &c.
faciendi, ex-
prensint.

Decretum ir-
ritans.

Executori & deinceps de puratio & facultates.

& inane, si secus super his, a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Quocirca dilecto filio nostro Henrico Tituli Sanctae Pudencianae Presbytero Cardinali Cajetano nuncupato, moderno, ac pro tempore existenti praedictae Romanae Ecclesiae Camerario, & Camera Apostolicae Praesidentibus Clericis per praesentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, per se, vel alium, seu alios, praesentes literas, & in eis contenta quaecumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicujus praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac Domorum, seu aedificiorum hujusmodi conductoribus, habitatoribus, incolis, dominis, eorumque haeredibus, & successoribus, artificibus, & quibusvis aliis supradictis, in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra, praesentes literas, & in eis contenta quaecumque, per eos, ad quos spectat, & spectabit in futurum, perpetuo, firmiter, & inviolabiliter observari, illaque debite executioni demandari procurent. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Urbis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam novissime reformatis, privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eidem Populo Romano, ejusque Magistratibus, ac Consularibus Artium, aut illarum Consulibus pro tempore existentibus, vel quibuslibet aliis personis. Civibus, Provincis, Terris, & locis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Motu, & scientia similibus, ac de Apostolicae potestatis plenitudine concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu quavis alia expressio ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio personalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat &c. Datum Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Idibus Septembris, Pontificatus nostri anno tertio.

Confirmatio declarationis, correctionis, & reformationis Constitutionis Magalotta in Provincia Romandiola observanda. Ex Regest. in Secret. Breve.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN omnibus rebus humanis nihil tam perfecte institui, nihil ullis legibus, sanctionibusque tam diligenter muniri potest, quin id prava quorundam intelligentia pervertere, seu in alium sensum, atque sancitum est, contorquere moliarur. Unde Nos ad hujus praecelsae dignitatis fastigium evecti decet, & expedit providere, ut pravo sensu hujusmodi eliminato, illa, prout facta sunt, intelligantur, & observentur, & quae ad publicam utilitatem ordinata, & reformata fuerunt, approbare, & confirmare.

Procurium.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli abusus pravi intellectus, & corruptelae adversus germanam intelligentiam cujusdam Constitutionis, ac praeter, & extraeam, quam alias quam Gregorius Magalottus Praes provinciae nostrae Romandiola edidit, & promulgavit, & postmodum per diversos Romanos Pontifices Praedecessores nostros forsan confirmata fuit, & quae in viridi observantia fuit, & est, versentur, & pluries coram diversis dictae Provinciae Legatis, Praesidentibus, & seu aliis Apostolicae Sedis Ministris fuerit tractatum, & mature discussum pro extirpandis, & penitus abolendis hujusmodi abusibus, & corruptelis, & tandem dilecti filii Communitates, & homines Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum dictae Provinciae coram dilecto filio nostro Julio tituli Sancti Eusebii Presbytero Cardinali Cananio nuncupato, ac nostro, & dictae Sedis tunc temporis de Lateri Legato, ad hunc, & eundem effectum convenerunt, ac negotio hujusmodi diu, & mature inter ipsos discusso quasdam ordinationes, & declarationes, ac reformationes ediderint, illaque per dictum Julium Cardinalem approbate, & ad Nos pro majori illarum robore, & subsistentia muniende transmissae fuerint.

Causa hujusmodi edendae Declarationis, quas fecit Cardinalis Cananius.

§. 2. Nosque attendentes multa in Communitates, & homines praedictos commoda ex nova hujusmodi ordinationum, declarationum, & reformationum approbatione esse profectura, Dilecto filio nostro Prospero tit. S. Clementis Presbytero Cardinali de S. Cruce nuncupato mandavimus, ut convocato dilecto filio Magistro Jofredo Lomellino Cam. Apost. generali Commissario, dictas ordinationes, declarationes, & reformationes diligenter excuterent, & examinarent, & quae viderentur, corrigere, delerere, atque emendarent, ipsique saepius congregati illis diligenter visis, & singulatim examinatis, matureque discussis, parum, aut nihil immutaverint, denique ipsi Prosper Cardinalis, & Jofredus omni studio, & diligencia ab ipsis de mandato

Eorundem examen commisit Sixtus Card. de S. Cruce, & Commissario Gen. Cam. Apost.

Abrogatisque omnibus consuetudinibus, interpretationibus Constitutioni Magalotta, & hinc Declarationibus eorum;

dato nostro adhibita postremam illis manum imposuerint.

§. 3. Nos, quibus Prosper Cardinalis praedictus, praemissa saepius retulit, volentes, quae tanto labore, impensis, ac maturitate ad publicam utilitatem digesta sunt, inviolabiliter observari, ac tenorem Constitutionis Magalotta praesentibus pro sufficienter expresso habentes, Motu proprio, non ad dictorum Communitatum, & hominum, aut aliorum pro eis Nobis desuper oblata scientia instantiam; sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine omnes, & quascumque intelligentias, consuetudines, & longissimos usus, stylos, ac declarationes, etiam juramentis, literis, confirmationibus, & approbationibus Apostolicis, vel quibusvis aliis firmitatibus roboratas, & dictis Constitutionibus Magalotti, ac hujusmodi declarationibus, ordinationibus, & reformationibus in aliquo adversantes, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo abrogamus, tollimus, & penitus abolemus, neminemque ad illas deinceps obligari volumus.

Quidquam contra easdem fieri, vel iudicari prohibet.

§. 4. Praecipientes in virtute sanctae obedientiae, ac sub excommunicationis sententia per contrafacientes eo ipso incurrenda, ne imposterum aliquis Provinciae praedictae Rector, Judex, seu Notarius, aut Procurator, vel Advocatus audeat quoquo modo introducere, vel se subscribere, & testari de aliquo stylo, consuetudine, usu, & intelligentia, quae sit, vel esse videatur contra dictae Constitutionis Magalotta, ac hujusmodi declarationum, ordinationum, & reformationum continentiam, & tenorem.

Et quae secus fieri, irrita declaratur.

§. 5. Et si quid in contrarium factum, aut in Judicium tractum fuerit, id omne nullum, & invalidum, nulliusque roboris, vel momenti existat, & esse censeatur perpetuo.

Novissimas vero Declarationes Apostolicas firmat auctoritate.

§. 6. Novissimas vero ordinationes, declarationes, ac reformationes praedictas, quas praesentibus de verbo ad verbum a notari fecimus, dicta auctoritate earumdem tenore praesentium, etiam perpetuo approbamus, & confirmamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus, suppletentes omnes, & singulos defectus, si qui intervenerint in eisdem.

Ad earumdem rames qualcumque causas post quatuor dies a praesentis Constitutionis publicatione de eisdem mandatur.

§. 7. Et ut approbatio hujusmodi amplius innotescat, decrevimus, ut de cetero post quatuor dies a publicatione praesentium in dicta Provincia faciendae nulli alii intellectus, styli, consuetudines, & usus, etiam inveterati per longissimum temporis spatium, qui dictis Constitutionibus Magalotti, ac hujusmodi ordinationibus declarationibus, & reformationibus adversentur ad pendendum, indecisum, & futurarum causarum decisionem, ac negotiorum expeditionem allegari possent, nec quisquam illas allegans audiri debeat, sed tantum secundum praedictas Magalotti Constitutiones, & hujusmodi ordinationes, declarationes, & reformationes a Nobis,

ut praesertur, approbatas, & confirmatas in dicta Provincia, & singulis illius Civitatibus, Castris, Terris, Villis, & locis, quavis alia tamquam sinistra, odiosa, vel captiosa interpretatione sublata, inviolabiliter, & perpetuo, prout jacent, observentur, ac juxta illas causas, & negotia omnia in futurum per quoscumque Judices tam saeculares, quam ecclesiasticos, delegatos, & commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debeant, sitque irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores deputat.

§. 8. Quocirca venerabili fratri Archiepiscopo Ravennaten., ac dilectis filiis Rectori dictae nostrae Provinciae pro tempore existenti, ac Collegio Rectorum Civitatum, & locorum ejusdem Provinciae per praesentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, ubi, & quando expedierit, praesentes literas, & in eis contenta quaecumque publicent, & publicari, seu etiam imprimi faciant, ac inviolabiliter, & perpetuo observari, contradictores quoslibet, ac rebelles, & praemissis non parentes per sententias, censuras, & poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato, etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Derogat contrariis.

§. 9. Non obstantibus se. rec. Pii Papae Quarti Praedecessoris nostri de gratis interesse Camerae praedictae concernentibus infra certum tunc expressum tempus registrandis, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, styli, usibus, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, etiam Motu, scientia, & potestate similibus, ac alias in contrarium quomodolibet, etiam officialibus, ministris, & aliis personis in dictis Constitutionibus, & reformationibus expressis, & nominatis, & in erectione officiorum per Nos, seu alios Rom. Pontifices concessis, ac forsan pluries, & iteratis vicibus approbatis, & confirmatis, necnon quaecumque litis pendencia coram quibuscumque Judicibus, etiam dictis Auditoribus super praesentationibus, quae dictis Constitutionibus, & reformationibus adversantur tam in possessorio, quam in petitorio forsan existen., & ad cujusvis instantiam introducta, necnon litis, status, & dd. statutorum, & aliorum praemissorum tenores, praesentibus haberi volumus pro sufficienter, & plene expressis, illis alias in suo robore permanentibus.

furis hac vice dumtaxat; specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Aut si aliquibus communiter, vel diffusim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Tenor Declarationum Imper. editarum.

§.10. Tenor vero Ordinationum, declarationum, & reformationum prædictarum sequitur, & est talis:

Correçtio, & sublatio abusu, & errorum in Provincia Romandiola.

Quoniam experientia rerum magistratæ edocuit, vel Procuratorum, vel Notariorum, vel Cancellariorum, vel Advocatorum, aut Judicum avaritia nonnullos in hac Romandiola Provincia introductos fuisse errores in taxandis prædictorum, & aliorum Curia generalis commodis deserentium mercedibus, ideo Nos.

Gregorii Magalotti ordinationes, & mentem penitus a quibuscumque, & singulis prædictorum d. Provincia observari desiderantes, propterea adhibito, etiam consilio eorum, qui quotidie in foro, & sublevis versantur, amputantes, & tollentes supra prædictos errores, abusus, & corruptelas infra scripta ordinanda pro utilitate, & commo subditorum, & Provincialium, sic Provincia exigente, omni studio, & diligentia esse censuimus.

De officio Præsidis.

Sancte admodum Gregorius Magalottus ordinavit Præsidem Provinciae pro suorum Provincialium tranquillitate, & iustitia omnem curam, & sollicitudinem gratis, & paterno affectu cuncta ab eo expedienda impendere debere, abusus tamen, & corruptela inolevit Cubicularios sub colore sigilli aliquando extorsisse sportulas, cum in publica Visitatione Carcerum mandasset Præses aliquem relaxari. Nunc tamen errorem penitus tollentes volumus nihil tali casu pro mandatis executivis Cubicularios posse accipere, sicuti, & gratis impartitur Præses auctoritatem suam, & illum mandatum gratis pariter tradere debere decernimus.

De officio Auditoris.

Quia compertum jam esse reperitur in generali Curia ab Auditore quandoque in executivis, ubi nec rei contraditio, nec cause cognitio intervenit, pro mercede receptos fuisse denarios sex pro libra valoris, & extimationis rei petita usque ad quamcumque summam, dummodo sportule non excederent scuta tria, si vero mandatum traditum non esset, licet decretum, usque ad quamcumque summam aliquando

sportulas extorsisse; propterea amputantes, & removens prædictum errorem volumus, & mandamus non excedi quatuor denarios pro libra, ubi nec rei contraditio, nec cause cognitio intervenit, valoris, & astimationis rei petita, usque ad quamcumque summam, dummodo sportula non excedant scuta tria, si vero mandatum non fuerit traditum, licet decretum, nihil percipiat Auditor, sicut Magalottus expresse decrevit.

Pariter, & quia intelleximus aliquando in contumaciam Reorum ab Auditore receptas fuisse sportulas, & si refectis expensis petierit Reus aliquis reaudiri voluisse eundem denuo, & iterum alias sportulas mandamus, si contigerit hujusmodi casus nisi semel, præfatum Auditorem posse sportulas accipere, nisi diversum fuerit negocium, sed si fuerit eadem causa, nisi semel, illas percipere posse mandamus.

Ab aliquibus fuisse etiam contra mentem Magalotti accepimus in executivis, ubi intervenit rei contraditio, & aliqua cause cognitio, & Mandatum traditum fuerit duplicatas, casu quo quis voluerit ad se defendendum admitti, fuisse receptas sportulas, & si mandatum non fuerit traditum vel quia Reus petiit terminum ad solvendum, vel aliter fuerit cum adversario concordatum, salarium ab eo fuisse exactum, decernimus primo casu nisi semel tantum sportulas ab eo recipi posse, altero vero casu nihil Auditorem habere posse mandamus, nisi per sententiam provincialium fuerit, & semel tantum in utroque casu, servetur in hoc dispositio Magalotti loquentis circa exactionem sportularum in executivis, ubi Rei contraditio, & aliqua cause cognitio intervenit.

Quia compertum est in Interlocutoriis vim diffinitivæ habentibus, & quæ post se aliam non expectant sententiam, & per quam totum negotium, de quo agitur, terminatur, aliquando voluisse Auditorem sportulas commensurari, sicuti in Ordinariis, propterea attendentes, & insequentes Magalotti intentionem mandamus, & volumus tantummodo medietatem illum posse consequi, quod in ordinariis accepisset, si diffinitivam tulisset sententiam, si vero aliquam post se expectaret sententiam, volumus a quinquaginta scutis supra scutum unum illum posse dumtaxat percipere, causa sit cujuscumque quantitatis, infra vero nisi dimidium scuti, in Interlocutoriis vero, quæ vim diffinitivæ non habent, volumus illum quidquam accipere posse, sicuti expresse decrevit Magalottus.

Et quoniam aliquando scimus per Auditorem Curia Generalis fuisse, si partes ad concordiam pervenerint, salaria, & quidem indebite exacta, ideo volentes ejusdem cupiditati occurrere, subditis opportune providere, eorumque indemnitati consulere, ac penitus hunc extirpare errorem, mandamus, ac sancimus, si inter partes fuerit concordatum, nihil Auditorem percipere posse, nisi

nisi quando causa esset instructa usque ad sententiam exclusive, tunc enim permittimus, ex quo sepe, ac sæpius fuerit aditus & forsan interlocutus pro sportulis, medietatem illum capere posse ejus, quod habuisset, sed si depositata fuerint sportula, & sententia in cedula habita fuerit, aut terminus pro servato habitus fuerit, tunc totum recipiat salarium: si vero tantum fuerint depositata, & tunc habeat prout in Interlocutoriis, sicut, & ex Magalotto decretum fuit.

Errorem pariter fuisse introductum advertimus, Auditorem voluisse, & exigisse sportulas ad rationem sex denariorum pro libra, si sententia petebatur respectu expensarum taxæ producta executio, cum tamen expresse Magalottus nihil pro sententia cum recipere posse, nisi novus fieret processus, propterea abdicentes, & penitus removens hunc abusum, & corruptelam, mandamus, sicuti, & Magalottus præcepit, Auditorem nisi pro sententia tantummodo sportulas habere posse, pro executione vero illius sententia nihil eum consequi audere, nisi fieret novus processus, & ut hominum malitiis obvietur, declaramus, illum novum intelligi processum, quando coram Judice competenti contingit, litem, vel causam, aut controversiam cognosci, licet etiam coram alio incompetenti fuisset cepta, vel quando nova instantia incipit currere, aut in forma Judicii sit novus processus super consecutione petita rei judicate; hoc enim casu permittimus ob laborem, quem sustinet Auditor in cognoscendo illum, sportulas habere posse, prout de Interlocutoriis dictum est.

Graviter etiam accepimus, non semel Auditorem voluisse, si agebatur super nullitate alicujus sententia, & contigisset pronuciare, licet sententia, de cujus nullitate agebatur, esset super negotio executivo, voluisse inquam sportulas, prout in Ordinariis solvitur, & tamen nemo est, qui non videat, gravissimum esse hunc abusum, unde omnino subditorum querelis prospicere cupientes mandamus, & ordinamus tantummodo, prout in executivis, illum posse sportulas accipere. Absurdum enim arbitramur plus debere solvi ob cognitionem nullitatis opposita, quam fiat super principali negotio, aut pro prima sententia.

Non minus ressecandum est, quod fiebat in materia appellationum: nam invenimus observatum fuisse dicentem appellationem esse desertam, vel illam non devolvere, si super prædictis pronuciaretur solutas fuisse sportulas, ac si sententia diffinitiva fuisset lata, & tamen omnibus compertum est, Magalottum voluisse, quod interlocutoriis vim diffinitivæ habentibus, in his, quæ post se aliam non expectant sententiam, solveretur pro medietate illius salarii, quod in Ordinariis solvi debere ordinatum est, & quoniam cavillationibus aliquando usque ad nauseam altercatum est, an supra dicta, & si quæ prædictis similia reperiantur, dicantur interlocutoriæ, habentes

vim diffinitivæ, pro bono communi volumus, & mandamus prædictas haberi pro interlocutoriis vim diffinitivæ habentibus omnibus cavillationibus, & hominum malitiis penitus ressecatis.

Abusu quoque receptum fuisse accepimus, Auditorem pro tempore voluisse pro primo, vel secundo decreto in contumaciam, veluti pro Decreto de immittendo in possessionem absque causa cognitione, licet nihil laboris egerit, salarium, ac si diffinitivam tulisset sententiam. Propterea Magalotti mentem, & intentionem insequentes mandamus pro primo, & secundo Decreto Auditorem aliquod non posse salarium percipere, nisi tantum ubi cause cognitio intervenit. Quo etiam in casu cum modicus ei labor est futurus, illum prout in executivis volumus sportulas accipere posse.

Pariter accepimus, si in uno, eodemque negotio plures extiterint personæ, vel quantitates petita, Auditorem voluisse multiplicare usque ad triplicationem sportulas: ideo ressecantes, & penitus amputantes abusum hunc pravum, & toti Provincia damnosum errorem, & illum omnino tollentes mandamus, & decernimus, si quæ fuerint Universitatum, Communitatum, Corporum, Collegiorum, Societatum, aut aliorum, & tandem in nullo casu ex quo una tantum prædictorum est Cause cognitio, & major non est Judicis labor, non nisi unicam simplicem mercedem omni, & qualibet multiplicatione rejecta deberi antedicto Auditori dispartendam, & solvendam secundum proportionem, & ratam personarum, rerum, & quantitatum petitarum.

Et quia posset dubitari an omnia supra dicta vendicent sibi locum respectu Notariorum, vel Cancellariorum, declaramus, & mandamus respective illa omnia etiam intuitu ipsorum accommodari debere, & in illis locum habere, ac si de verbo ad verbum specificæ, & expresse fuisset repetita, & nominatim in illis enunciata singula, singulis tamen congrue referentes cum secundum prædictorum salaria regulentur, & illa Notariorum, & Cancellariorum.

Et quia omnium habere memoriam, potius divinitus est, quam humanitus, propterea nolentes aliquos ob enumerationem prædictorum extimasse ceteros alios, si qui erant, & sunt pravi abusus, Nos vel dissimulasse, vel inobservantia reliquisse, ideo declaramus, si quod ultra prædictos errores, abusus, & pravos corruptelas supra expositos, seu expositas reperietur, quod directe, vel indirecte contra expressam, vel tacitam mentem Magalotti fuerit etiam consuetudine, vel usu, & tacito hominum consensu introductum, vel confirmatum in Officio supra dicto Auditoris Civilis, & ejus Notarii, Cancellarii, intelligatur, & sit per hanc nostram declarationem, & determinationem penitus, & omnino sublatum, & extinctum, & ne contingat amplius super hoc dubitari, & de cetero minime hujusmo-